

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătatate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măceșarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măceșarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fiecare publicare.

Sibiu, 9 Martiu, 1884.

Se apropie frumoasele zile de primăvară și cu ele alegerile dietali cu toate apartinențele lor. Și cumcă alegerile dietali la noi au multe amenunțe, noue nu ne este necunoscut.

Inceputul amenunțelor, ce premerg alegerilor dietali sau făcut deja în Cz. gléd, și noi scim deja ce s'a întâmplat acolo. Capete sparte de deputați dietali, căroră imunitatea de deputat le asigură inviolabilitate, am mai vădit noi și scim și aceea, că după capete sparte au urmat incriminări în dietă, și acestora va urma întreitul duel al deputatului Szél. Aceste fapte sînt prima rëndunea care ne vestese primăvara alegerilor dietali, a doua sînt multele manifeste electorale spre cari noi ne vom da silința a vorbi cu demnitate și seriositate. Și aceasta pentru cuvântul, ca în diaristica noastră românească să fim noi rënduneaua albă, să fim noi unicii, cari credem că lumea română e condusă de principii la formularea pretensiunilor sale în fața alegerilor, și la ținuta politică ce are de gând să urmeze spre ași validita pretensiunile.

Cu astfel de credință vom vorbi noi la adresa conferențelor electorale ținute de români până acuma.

Conferența de Marța trecută din Sibiu în meritul lucrului n'a decis nimica. Basată deocamdată pe conclusele conferenței din 1881, urmând sfatului comitetului permanent central din Sibiu, ea a decis că până la o eventuală conferență națională, nu se va angaja cu nici una din partidele actuale. Această decizie corectă a conferenței din Sibiu o aureolă de bărbați serioși, cari vrënd a studia încă situațiunea, așteaptă întrunirea mai multora. Despre ei credem că sînt dispuși la capacitate, și aceasta cu atât mai mult cu cât tot trecutul bărbaților, cari au condus conferența din Sibiu, vorbește pentru părerea emanată de noi. Noi nu credem să fie fost coincidență oarbă impregiurarea, că la conferența din Sibiu de Marța trecută rola conducătoare o au dus bărbații, cari au învêrtit sabia retorice și a condeiului tot pentru activitate în întreagă viața lor. Acest fapt în sine și prin sine este în stare a ne esplica solidaritatea anticipată ridicată la valoarea de conclud. Din partea noastră considerăm această solidaritate anticipată ridicată la valoarea de conclud ca înțelepciune politică, prin care s'a făcut posibilul să se realizeze promisiunea făcută de către vechii pasivisti actualilor conducători politici, recunoscuți ca activisti aprigi, că pasivitatea românilor se va îngropa în noianul vecinicii, la momentul căreia periodul parlamentar de acuma va cănta prohodul, și căreia conferența de aici de Marța trecută i-a mîncat colacul, după proverbul vechiu: „Obrasnicul mîncă prasniciul.”

Conferența din Sibiu a documentat lumea că ea e condusă de principiul „tacere aureum”, căci n'a spus ce voese. P. o forma s'a legat de conferența din 1881 și prin anticipata solidaritate ne-a indigetat că are în vedere dicerea străbună, „Sapientis est in melius mutare consilium.”

Nu putem afla asemenea consecuențe și principii la conferența ținută Luni în Timișoara, despre care făcurăm și noi amintire. Timișorenii sînt cunoscuți ca oameni de caracter sanguinic, cari nu judecă cu sânge rece, prin urmare tare ușor pot aluneca, după cum au și alunecat. Aceasta este o parte umbroasă a purtării conferenței din Timișoara și umbra este cu atât mai întunecoasă, cu cât este mai scilpicioasă credința din care s'a născut, și validitat această umbră întunecoasă. Începînd dela „Telegraful Român” de odinioară până la „Gazeta Transilvaniei” actuală, și dela „Telegraful Român” de aci până la „Viitoriul” present toată lumea a recunoscut și în conferențe și afară de conferențe, că rău stăm, apăsați și neîndreptățiți sîntem, și că apăsaarea neamului nostru merge progresiv. „Luminătorul” în limbajul seu totdeauna a strigat asupra asupritorilor și noi o recunoaștem cu mîna pe inimă că „Luminătorul” a lucrat pentru ușurarea soartei poporului.

Vine însă conferența din Timișoara și crede că va alina soarta poporului prin aceea, că la alegerile viitoare români de pre acolo, unde nu sînt ei în majoritate își vor pune sufletul și inima sub umbra stindardului ridicat de „Pesti Napló”.

Și pentru ce? Pentru că principiile profesate de „Pesti Napló” sînt mîntuitoare. Pentru că „Pesti Napló” ajungînd la cărma statului va executa legile mai de „dă doamne” pentru că în diariul pomenit dă curs liber ideilor sale o seamă de oameni, cari sînt mai prieteni ai nostri, cel puțin din gură. Așa va rezona fie-care om, a cărui minte e condusă de logică, și care vrea să reprezenteze vre un principiu politic. Și aceasta o va crede tot omul de rënd chiar și badea Ioan Paian din Beregseu pentru cuvântul că sufletul conferenței a fost domnul Redactor al „Luminătorului” care va fi cunoscut când confesiunea politică a opozițiunei moderate din dieta Ungariei.

Noi stăm pe gînduri și nu scim ce se credem. Ambele la olaltă nu ni le putem închipui, căci nu ne vine a crede că domnul avocat Paul Rotariu, redactor al Luminătorului dacă va fi cetit „Pesti Napló” și între alții numerii 50 și 51 din a. c. va fi putut propune spre primire jurămînt românesc sub steagul lui „Pesti Napló” și apoi să mai pretindă ai mai atribui consecuență și logică în judecată.

Dacă nu vor fi cetind frații din Timișoara diariul „Pesti Napló” noi le vom cita unele și altele. După diariul la care s'au înrolat românii din comitatul Timișului pre unde ei nu sînt în majoritate, domnul Tisza este miel față cu naționalitățile. „Ministeriul Tisza nu este ministeriu unguresc; aceasta o scie lumea întregă.”

„Au nimicit cel puțin de o sulă de ori în dietă pe inimizii statului unguresc, în dietă da, însă în Agram și pe airea nu.”

Bun testimoniu în două direcțiuni, pagubă numai că lumea nu l'a cunoscut și pe la Timișoara.

Așa scrie numitul diariu din incidentul alegerii domnului Simonescu de deputat dietal în cercul Bocșei, apoi continuă:

„La spatele maghiarismului din comitatul Carașului au pactat (Tisza și Tabaidy) cu dacoromânii ca și ei să fie de partida liberală în Pesta, pentru cari au primit mai multe cercuri în Caraș, dintre cari celdintăiu al Bocșei, în care cerc preponderază forța maghiarismului, fu dat de către comitele suprem conducătorului național doborît de el și de partida maghiară, lui Leonin Simonescu.”

Mai multă ură asupra românilor respiră din articolul lui „Pesti Napló” „Krassóbol”, publicat în Nr. 50 din 1884.

Dispozițiunile guvernului față cu leghioanele de asupriri asupra noastră au fost tot atâtea Osanale la adresa ministrilor respectivi. Cu cât era șovinismul cutărui ministru mai cinic, cu atât crescea în volum lauda ce-i făcea opozițiunea moderată, al cărui sânt în viață este actualul ministru de culte.

Ni se va face obiecțiunea că aceste fură păreri opoziției moderate până acuma, însă conferența din Timișoara prin adararea sa, le va fi schimbat cel puțin la aparență.

Doamne teresece. Din contră luând notiță despre concludul conferenței din Timișoara de a o sprigini la fitoarele alegeri opozițiunea moderată își mai clarifică încă odată pozițiunea sa ca partidă națională și în Nr. 78 de Mercurea trecută între altele scrie:

Am criticat, i-am luat în nume de rău, am condamnat guvernul actual pentru că sa lăsat în pactare cu naționalitățile și sau înțeles unii cu alții primind condițiunile românilor spre ași putea susține majoritatea care i asigură puterea și n'avem cauză se renovăm nici o literă din toate câte am scris.

Lam condamnat și i am luat în nume de rău concesiunile făcute pentru prețul deputaților căscigați.

Când sa dimis vreodată la asemenea pactare opozițiunea moderată? Cine va cuteza să afirme că ea ar fi acceptat condițiunile făcute de vre-o partidă a româ-

nilor? Când a pactat ea cu ei? Cari sunt concesiunile cari le-au făcut opozițiunea moderată pentru ei?

După ce condamnă mai de parte programa guvernului actual, care e comună cu a românilor (???) trage concludia că opozițiunea moderată nici odată nu și-a scris pe firma sa principiul „do ut des”.

În urma acestor confesiuni dice, că bine a făcut conferența din Timișoara când a decis că va vota pentru candidații ei.

Facem ca în trecut aceste observări fraților din Timișoara și ca să nu fie trași încă odată în ispită pentru ținuta noastră, ținută pentru care bucuros ne-ar suci gétul, mărturisim sincerilor nostri confrăți, că mare dragoste ne întimpinăm la nici una din partidele dietei unguresci; tot așa stăm și cu simțul lor de dreptate. Dacă însă maturitatea politică va cere ca noi să ne folosim de impregiurările date, ne vom da pe lângă cei ce sînt dispuși a ne respecta drepturile și tot odată sînt și în stare a ne face îmbunătățiri. Cu chipul acesta vom repara ceea ce vom putea, vom opri selbaticul curent de astăzi și dacă se poate vom îmbunătăți soarta poporului, pentru care faptă de bună seamă tot cu acel drept și tot din asemenea motive ne va striga „Pesti Napló” et comp. ceea ce ne strigă astăzi, ear diaristica noastră patentată ea dela sine de singură națională, serioasă și cu țarie națională ne va întimpina tot cu cuvintele dragălașe, „netrebniți, miserabili” și altele de soiul acestora, ca tot atâtea floricele în buquetul literaturii diaristice naționale liberale.

Revista politică.

Sibiu, 9 Martie 1884.

Societatea Sântului Stefan și-a ținut alaltăeri a XXXI adunare generală. Să nu surprindă pe nimeni impregiurarea că despre această societate luăm notiță la locul acesta. Societatea aceasta per eminentiam catolică are interes duplu pentru noi mai ales astăzi când catolicismul și-a ridicat din nou capul și dând mîna cu feudalismul s'a dovedit ca putere în stat.

Primatele Simor la deschiderea adunării generale a rostit câte-va cuvinte de condolență pentru cei doi presidenți mutați la cele ceresci, Mailáth și Cziráky. Punînd în paralelă catolicismul și patriotismul primatele afirmă că ele sînt condiționate unul de altul și nu concede că bis-rica protestantă a făcut mai mari servii Ungariei decăt catolicismul. În această privință se provoacă la decedații presidenți, cari conduși de patriotismul crestinesc, făcură statului mari servii.

De tot acut și putem dice demonstrativ a accentuat punctul de vedere catolic nou alesul president contele Alecsandru Károlyi. Cu provocare la trecutul bisericei catolice de prin anii 1840 și de precând tatăl dînsului era presidentul societății, contele Károlyi constată că misiunea societății este tot cea veche, deși referințele sociale de astăzi nu mai sînt cele de odinioară. Vorbitorul ca să poată veni la referințele actuale din Ungaria aruncă privirea mai întăiu asupra evoluțiunilor mai noue din statele civilizate. În toate statele cari au trecut prin revolțiuni se deosebesc trei stadiuri, sau trei epoci: idealismul și sanguinicele speranțe, cari premerg revoluțiunei; revoluțiunea însăși cu toate scenele sale grozave; și în fine materialismul favorizat prin dezvoltarea economică, unde apoi domnesce capitalul. Preste acestea inundă filosofia materialistică, care înneacă religia și credința, și atunci stăm în fața grozavului nihilism. Acest nihilism încă n'a oprit Ungaria întreagă, însă aceasta ușor se poate întâmpla.

În timpuri enorme nime n'ar înregistra ductul ideilor domnului conte, acuma însă nu le putem desconsidera din motivul cunoscut prea bine. În două rënduri casa magnaților sub conducerea catolicilor în revereandă și frac a făcut afront casei de jos, care afront a dat nascere lui Timoleon, și acesta lui

Anti-Timoleon În sensul acestui din urmă a vorbit contele Károlyi la inaugurarea presidenției sale în societate Sântul Stefan, presedat la această ocaziune de capul vâdut al bisericii catolice din Ungaria.

Se înțelege că felicitarea pământescului Dumnezeu, P. episcop Leo XIII încă n'a lipsit.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Brașov, 25 Februarie v. 1884. La două reuniuni ale românilor brașoveni. (Urmare). După vr'o doi ani de zile se făcu o mică dar salutară schimbare cu societatea din cestiune. Veniră dela universitate tocmai atunci D-nii Dr. N. Pop, actual conector gim. și P. Dima prof. gim. și dir. al scoalei gremiale, ambii acestia, având și scoală musicală se hotărâră a încopcia la reuniunea de gimnastică și o secțiune de cântări întemeindu-se astfel reuniunea română de gimnastică și de cântări, precum o avem astăzi. Apoi după ce s'au esoperat întărirea statutelor de către guvern a funcționat numita reuniune cu un zel și însuflețire precum numai se poate esplica prea ușor, căci dacă ar fi lipsit căldura pentru dânsa, pe ce basă s'ar fi făcut atâtea reforme laudabile intrînșă și cu dânsa? ba atunci nici nu s'ar fi făcut progresul cel înfloritor, care a animat și a îndemnat și pe alți români din alte părți a îmbrățișa cu tot focul musica vocală. Atâta relativ la viața numitei reuniuni la începutul existenței sale. Cât se atinge de spiritul, ce domnesce ași în sinul ei, las să vorbească chiar comitetul, carele cărmuesce destinele acestei corporațiuni. În 12/24 Februarie a. c. s'a ținut adunarea generală a acestei reuniuni după a doua convocare, de oare ce la cea dintâiu n'a fost de ajuns numărul membrilor prezenți în înțelesul statutelor, ca să se poată aduce concluse valide.

Ce e drept în acest an au participat la adunarea gen. ca la vre-o 45 de membrii, dar în anii trecuți erau adunările generale cam slăbuț cercetate. La acest loc voiu aminti pe scurt desbaterile și conclusele acestei adunări generale.

Presidiul condus de astădată de dl vicepresident profesor Ip. Ilasievici, — deschide ședința printr'o cuvântare, în care accentuează mângâierea, că se pot aduce concluse și cu membrii mai puțini — dacă nu sânt mai mulți — (căci la începutul ședinței erau foarte puțini membrii) — și între altele ăce: „Înțelepciunea zace într'aceea de a afla mijloace adevărate pentru un scop bun; nu mulțimea membrilor dă însemnătatea cuvenită unei adunări, ci gravitatea lucrărilor făcute de acestia.

La ordinea zilei — raportul comitetului. Cele mai momentose puncte din acesta sânt următoarele: a) s'a acuirat un steag foarte potrivit și frumos, b) secțiunea de cântări a arangeat 2 conveniri colegiale și un concert; acesta cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii transilvane pentru lit. rom. Cât se atinge de acuirea steagului adunarea gener. o ia la cunoștință cu însărcinarea comitetului de a arangea o solemnitate a reuniunii pentru consacrarea aceluia.

Cestiunea convenirilor eată cum o comentează comitetul ipsissima verba: „Prima convenire s'a arangeat în 22 Maiu a. tr. aceasta convenire era un bun augur pentru bunul mers al cântărilor; convenirea ultimă de a treia zi de Crăciun nu se poate compara cu producțiunile precedente din cauză, că membrii au fost puțini (!) și obosiți pentru multele producțiuni de mai nainte“ apoi mai adauge că succesul nemulțămitor al acestei conveniri a urmat și din cauză, că n'a corespuns localul de probe și alte împregiurări. Relativ la secțiunea de gimnastică a mers cu mult mai bine ca în anul trecut, cu toate acestea unii membrii au cercetat exercițiile de gimnastică cam neregulat ear alții de loc (!!)“ De aci își ia îndemn comitetul a propune: ca adunarea gener. să decidă a se introduce pe viitor pe lângă exercițiile gimnastice, și exerciții de tir și serimă și de pompieri dar dacă prin introducerea acestor exerciții nouă se va vâri oareși care viață și atragere spre exercițiile aparținătoare secțiunii de gimnastică. Aceasta propunere s'a primit cu entuziasm, alegându-se o comisiune de 5 pentru studierea ei. Mai departe raportează comitetul că în anul espirat s'a ținut și un curs teoretic de cântări; aceasta dispoziție se ia la cunoștință*). Se mai raportează, că

unii membrii, sânt înscriși ca membri activi, dar nu cercetează nici probele de cântări nici de gimnastică, cu care ocaziune dl I Socaciu, propune a se însărcina comitetul, ca să ia măsurile necesari, pentru delăturarea acestui inconvenient; propunerea se primesce. Ce e drept, nimic, nimic mai neplăcut decât a nu corespunde omul chemării sale după ce și a luat asuprași un angajament; la astfel de împrejurări numai două expediente există: sau să satisfacă omul angajamentului luat, sau apoi să se absoalve de el la timpul seu. O tristă datorie își împlinesce comitetul, când aduce la cunoștință adunării generale, scirea, că reuniunea în decursul anului espirat a pierdut din sinul ei doi membrii activi foarte zeloși pe C. Porumbescu și dșoara Cornelia Roman — precum și un membru ajutător pe comerciantul G. Boambean. Comitetul și-a împlinit datorita față de decedați depunând pe cosingul lor în numele reuniunii, câte o cunună de flori. La rugarea presidentului, adunarea încă își exprimă simțimentele de condolență prin sculare. Urmează la ordinea zilei raportul casarului, de unde se vede, că în anul espirat au fost fl. 1011,94 intrări, ear eșiri fl. 720 de aci rezultă în numerar la scontrarea casei un rest de fl. 291,94; averea fondului fl. 1860,85 la care se mai adauge o pretensiune dubie de fl. 460. pentru a cărei încasare s'a însărcinat comitetul a lua și măsuri judiciare. În fine se cere indemnitate căci comitetul a cheltuit preste cifra bugetului suma de 25 fl. pentru cumpărarea dreptului de a reprezenta opul musical al d-lui G. Dima, „Iată hora s'nvêrtesce,“ — indemnitatea se acordă. La interpelarea d lui not. reg. relativ la ofertul promis de comitetul arangeator cu ocaziunea adunării gen. de adăvară a Asociațiunii trans. pentru concursul dat de reuniunea noastră la numita festivitate prin arangearea unui concert — după o lungă desbatere — se decide a se trece la ordinea zilei, acceptându-se declarațiunea numitului comitet în afacerea aceasta. După terminarea raporturilor, cari au dovedit zelul și activitatea comitetului pentru promevarea intereselor reuniunii, se dă absolutiu comitetului anului espirat aducându-i-se mulțămită protocolară. Se dispune alegere nouă, care a avut următorul rezultat:

Dl advoc. Ioan Lenger president; Ip. Ilasievici vicepresident; Th. Alexi cassar; S. Zănescu vicecassar; Dr. T. Bozocan secretar; A. Bârseanu vice-secretar; Dr. N. Pop, conducător al convenirilor; Dr. G. Baiulescu v. conducător al convenirilor; Iacob Murășan jun. conducător al corului, Pant. Dima v. conducător al corului; I. Panțu conducător al exercițiilor gimnastice, G. Moian vice conducător al exercițiilor gimn. ; N. Ciurcu archivar. Funcționarii aleși sânt tot cei vechi afară de dl A. Bârseanu, Dr. G. Baiulescu, Iul. Murășan și G. Moian, cari au fost aleși acuma pentru întâiadată. Urmează staverirea bugetului în sumele următoare; venite 590 fl. cheltueli ordinari 768 fl. și extraordinari pentru procurarea unui clavir nou 700 fl. v. a. Prețul clavirului se va lua din fond, ear supraplusul de 178 fl. din cheltueli se va acoperi prin colecte și prin producțiuni. Cât se atinge de îmbrățișarea acestei reuniuni din partea membrilor ei actuali, se mi fie permis a mai adange ceva la cele adevărate de comitet.

S'a accentuat slaba cercetare a probelor de cântări și a celor de gimnastică; aceasta nu se poate afirma față de unii membrii, cari merită toată reverința pentru necurmatul lor zel atât în trecut cât și în prezent față de interesele reuniunii, între cari sânt cei dintâi: Ioan Lenger, Pant. Dima și Ip. Ilasievici, cari n'au lipsit aproape nici o probă, cel dintâiu dela gimnastică și cei din urmă dela cântări, și pe lângă dânsii și unii mai tineri, cari formează numai excepțiune. Iată dar, că și ași se susține reuniunea tot prin veteranii acesteia. Ba încă dacă n'ar fi mai circulat pe la membrii dese și înfocate liste convocatoare din partea presidentului, de mult ar fi amorțit aceasta salutară reuniune. Meritul că totuși nu a amorțit până acuma, cade așadară în cea mai mare parte asupra celor amintiți și asupra zelosului president d. I. Lenger. Dl I. Lenger a introdus și intrunirile lunare a membrilor activi în câte un local amintit, unde se discută afaceri curente relativ la cercetarea probelor. În acele intruniri semioficioase se iau măsuri de pedepse cu deosebire pentru neglijențele dela gimnastică din acărur sume în timpul din urmă s'a decis a se forma premii pentru scopuri culturale; astfel de premii s'a destinat în una din intrunirile ultime pentru cea mai bună declamațiune a poesiei „Deșteaptăte române.“ De aci cercetarea mai regulată a exercițiilor de gimnastică în timpul din urmă.

(Va urma).

Seliște, 7 Martie Dle Radactor. Pre ăina de 5 Mărțisor st. v. a. c. a fost conchemat sinodul ppresbiter ordinariu în Seliște. Dina aceasta o acceptară seliștenii cu mare dor și toți cei ce se interesează de progresul scoalei și al bisericii din ppresbit. Seliștei cu atâta mai vârtos, căci acesta este primul Sinod ordinariu ppresb. conchemat aci de noul nostru protopresbiter

Des de dimineață se puteau observa fețe cinstite de preoți și mireni din jur indreptânduși pașii spre biserica cea mare de aici — ca acolo luminându-se de duhul sfânt — se se întoarcă cu duhul blândetelor în sala cea mare a scoalei noastre, ca loc destinat pentru ședință.

Premergând ședința comitetului ppresbit. sinodul s'a putut deschide numai la 11 oare a. m. în prezența a 28 membrii și a unui public numeros.

Se aleseră ca bărbați de încredere dl părinte Onisifor Borgia și dl notariu Stefan Millea. La ordinea zilei se pune raportul dlui ppresbiter despre starea tractului Seliște. Și ca on. public cetitoriu se și poată face idei de cuprinsul acestui raport iatal pre scurt.

1. Protopresbiteratul numără 17.700 suflete cu 22 preoți și 25 învățători

2. Bisericile în genere sânt în stare bune dispunând și de oare care fond — cu excepțiunea celei din comuna Săcel — care financialiter este ruinată. —

3. Edificiile școlare sânt corespunzătoare cu excepțiunea celei din comunele; Amnașiu, Aciliu, Topârcea și Alămor, ear în cele financiare unele școli dispun de fonduri frumusele altele sânt susținute din alodiu.

4. Moralitatea preste tot e bună. Până acuma au intrat 19 procese divorțiale — 11 s'au rezolvat — 8 neresolvate. Concubinate 27 părechi.

5. Fondul ppresb. se urcă la suma de 1220 fl.

6. Archiva ppresbiteratului — fiind în stare primitivă și neglijată de antecesorul dlui protopresbiter (? Red.) încă nu o a putut până de present pune în ordine.

Ceea ce nu s'a putut face până acuma se va face pe viitor. Spre scopul acesta se cere indemnitate dela sinod — de a putea spesa intru procurarea mobilelor de lipsă pcto de a putea regula archiva.

Raportul se ia spre plăcuta sciință pre lângă unele observări și amendamente.

Edificiile școlare din comunele amintite intru cât nu corespund, se se adapteze până în anul viitor școlastic.

Ceea ce privește starea financiară a scoalelor cari nu dispun de fonduri se primește propunerea dlui Stefan Millea; Fie care parochie moralicesce e obligată a forma pe viitor fonduri școlare — ear acolo unde școala se susține din alodiu — quota votată scoalei — se se administreze la începutul fiecărui an — epitropiei parochiale — și de aci se și ridice învățătorul salariu seu. Dacă s'ar putea însă emancipa școala pentru totdeauna de sub alodiu foarte bine ar face.

Bunăoară dacă comuna va da scoalei în loc de quota anuală — odată pentru totdeauna un capital sau o realitate care se aducă atâta venit anual — cât e de mare quota anuală. Pre calea aceasta școalele noastre s'ar putea asigura.

Referitoriu la fondul protopresb. se hotărăse a se administra în terminul cel mai scurt epitropiei protopresbiterale de aci. — Referitoriu la archiva — i se dă indemnitate ppresbiterului a face spese pre care le va justifica cu cuita în ședința procsimă sinodală.

În locul defunctului membru al comitetului ppresb. Dr. I. Borgia se alege dl not. Dumitru Florian — la scaunul protopresb. se alege cu majoritate de voturi dl diac. și înveț. Nicolau Ivan, ca defensor matrimonial — de notariu dl paroch Ioan Popa.

Decursul acestei ședințe, precum și pertractările au decurs minunat de bine — și aceasta se atribuie în linia prima mult stimatului Domn Ioan Maxim, carele la ori și cari deslușiri era disponibil. Voind se fiu drept, nu pot trece cu vederea acea împrejurare, că unii din membrii sinodului nu s'au putut desbrăca de omul cel vechiu și de pasiuni personale și cu deosebire aceia dela cari mai mult se ar fi pretins după pozițiunea lor a fi cu duhul blândetelor și a înăduși spiritul de partidă.

Ședința ridicându-se la 3 oare publicul se departă mulțămît în sufletul seu pentru zelul ce l'a vâdut la membrii sinodului intru rezolvarea problemelor puse la ordinea zilei.

Membrii sinodului cu toții au luat parte la banchet în localitățile dlui ppresbiter.

Ca la toate banchetele — nici aci nu au lipsit toastele.

Șirul toastelor la început dl părinte din Cacova Ioan Hanzu, care cu oratoriai cunoscută, mulță-

*) Cursul din cestiune, decât care nu poate fi nimic mai plausibil, încă este una din întreprinderile de ameliorare cu scop de a se însufla membrilor mai mult interes față de cercetarea probelor dar e de observat, că de vr'o 3-4 ani, de când a decis adunarea generală, instituirea unui curs pentru pregătirea teoretică a membrilor noi cu scop de a se înmulți membrii cântăreți, abea în anul acesta se vede că a fost în plăcută poziție comitetul de a raporta ceva înbucurător, în care afacere de sigur, că a avut a se lupta comitetul cu multe obstacule.

mesce Escelenției Sale Dni Archiepiscop și Metropolitan, că s'a îndurat preagrațios a ne trimite ca protopresbiter, pre cel mai însemnat dintre prof. seminariali, pre dl Dr. Nicolae Maier, a cărui zel și activitate i-o cunoaștem. Alte toaste s'au mai ținut din partea dlui jude cerc. reg. Ioan Maxim pentru dl protopresb. Dr. N. Maier și dl I. Hania, ear dl N. Ivan pentru zelosul și neobositul membru al sinodului protopresbiterial dl Ioan Maxim, jud. reg. S'au mai ținut și toaste inflorisate cu umor și satiră.

De aci sau despărțit toți mulțamiți ducend cu ei suvenirii plăcute dela sinodul protopopresbiterial.
Argus.

La omorul din 9/21 Februarie.

În Nrul penultim al dărilor noastre am amintit despre fasonarea delincentilor cu privire la multele focuri, ce s'au întâmplat de o vreme încoace în Sibiu. Ambii au mărturisit, că au avut o listă formală, conform căreia au pus foc pretutindena.

Robert Marlin și Anton Kleeberg au început cu focurile deja de prin anul 1881.

În 18 Ianuarie 1881 au pus foc la 4 șopuri din ulița peptenului; în 2 Februarie 1881 tot în aceeași uliță la 3 case; peste vre o câteva zile în casa lui Baier din ulița rațelor.

După aceea a încetat focurile din motivul, că Robert Marlin au fost asentat și dus în Bosnia; după reîntoarcere s'au început de nou.

În 31 Iulie 1883, ca să dispară ori-ce suspiciune Anton Kleeberg se făcumpompier voluntar.

În 31 August deteră foc la un șop din ulița Oanei.

În 4 Septembrie 1883 la grajdul numit mai înainte „cetatea Viena“, și Kleeberg (nu Marlin cum am amintit în nrul penultim) a năvălit în casa dlui Mös ca să fure. Din cauza că aceasta nu lea succedat, ambii se duseră în groapă și puseră foc ca să-i aducă aici pe pompierii, ce erau ocupați la focul din ulița morii.

În 6 Septembrie 1883 deteră foc la casa dlui Baier din ulița rațelor, care foc fiind observat s'a înăbușit curend; în aceeași sară încercară a aprinde și hotelul „Impăratul Romanilor“ aruncand din strada Brukenthal material de aprins în grajd.

În 9 Octombrie 1883 puseră foc în ulița bisericii și în 2 Noiembrie 1883 în ulița câmpului (la dnul Nussbacher).

În 5 Noiembrie 1883 au aprins clăia de fân din grădina Escelenției Sale P. archiepiscop și metropolitan al nostru.

În 8 Noiembrie 1883 încercară a pune foc în ulița morților la dl avocat Dr. Brukner; focul s'a stins îndată.

În 9 Noiembrie 1883 în grajdul dlui avocat Ioan de Preda pe pământul mic. Cu trei zile înainte s'a fost dus Kleeberg la dnul de Preda și s'a oferit ca cancelist dar n'a fost primit, în ziua când s'a pus foc s'a dus Robert Marlin în cancelaria dlui de Preda și-i prezentă o cuitanță pentru 3 fl. care ne fiind corectă nu-i s'a solvit. Sara la opt oare au pus foc.

Afară de enumeratele focuri au mai încercat reușit ucigași și în alte locuri însă fără succesul dorit.

Motivele acestor mișcări, cari au ținut pe locuitorii cetății noastre într'o iritație grozavă ba pe mulți i-au nenorocit au fost diferite. Uneori au voit să fure de alte ori au pus foc, ca anunțand ei mai întâi la poliție „se câștigă“ premiul de 5 fl. Clăia de fân din grădina Escelenției sale, P. nostru archiepiscop și metropolitan o au aprins precum am amintit în 5 Nov. 1883 pentru că au voit să strice o petrecere de dans ce se arangease în restaurațiunea „Spaneck“ la care Kleeberg nu fusese invitat. La d. avocații Dr. Brukner și Dr. Ioan de Preda le au pus foc pentru că nu au primit pe Kleeberg ca cancelist.

Totdeauna s'a folosit de câte un burete arđibil învălit într'o hârtie muiată în petrol, pe care l'au băgat printro crepătură acolo unde voiau să dea foc. Kleeberg aprindea de regulă buretele cu țigara, ear Marlin avea în busunar alți bureți de rezervă. Când se isprăviau bureții, pe cari-i cumpărau în comun se foloseau de alt material arđibil.

Afară de aceste focuri despre cari ei înșisi n'a negat, mai sunt unele relativ la cari nu vreau să fasonez nimic. Se poate că la acelea va fi participat și vre o a treia persoană, pe care ei cu ori ce preț deocamdată nu vreau să o dea la lumină. Lucru neexplicabil este, cine se fie fost acela, care a luat din mâna copilului cuțitul care-l găsisse acesta sub podul de lângă spitalul civil Francisc Iosif, investigațiunea își va urma cursul său și e speranță să se descopere toate.

Se dice mai departe, că Robert Marlin în luna lui August 1883, în care sau întâmplat multe focuri și în Mediaș, a petrecut în acel oraș.

Mai că nu există crime, în care s'au se fi deprins Robert Marlin și Kleeberg. Astfel au fasonat Marlin, că a înșelat pe un țeran român în piața mare cu 2 bancnote de 50, fl. sub prețesc că vrea să i schimbe.

Asemenea și Kleeberg înșelă dela un țeran monete de aur românesce sub prețescul ca să i schimbe. Odată a furat Kleeberg în târgul vitelor dela un țeran din busunar 200 fl. Crimele comise de ambii delincenti sânt grozav de multe.

Din lucrurile furate dela doamna Gökel s'au aflat alaltăieri unele. Robert Marlin și Anton Kleeberg au susținut mai nainte, că afară de medalionul luat dela Dr. Friedenvanger, inelul purtat de Kleeberg, și prețioasele aflate de poliție celelalte toate le au nimicit, de frică ca să nu fie descoperiți. Această aserțiune a lor s'a documentat de falsă. S'a aflat adecă, că Robert Marlin a zălogit orologiul de aur furat dela dna Gökel la dl M. și cest din urmă citat înaintea judecării predase în mâinile judecătorului orologiul amintit și două inele zălogite de R. Marlin, care nu au fost ale dnei Gökel. Dl M—ci adause, că el n'a putut observa nimic suspect la Marlin, de oarece era de aproape cunoscut cu densusul. La câteva zile Marlin a mai adus la densusul două brășete — probabil cele furate dela dna Gökel — că amanete, dar el nu le a primit.

Se speră, că încetul cu încetul se vor afla toate lucrurile furate dela dna Gökel.

De altmintrelea din zălogirea orologiului se vede, că ambii ucigași s'au înșelat unul pe altul. Se dice, că Kleeberg ar fi dat orologiul lui Marlin ca să l pună amanet sub prețescul, că e proprietatea surorii sale, și nu e furat dela dna Gökel.

Cu privire la focuri ei n'au fasonat mai mult nimic decât am amintit. Se spune, că în Septembrie anul trecut, când s'au organizat vigilile cetățenesci pentru pașa de noapte, Kleeberg luase asupra a pași strada Neustift și s'a purtat față de compădătorul seu foarte uman, recomandându-i să se ducă să se culce, căci va pași el (Kleeberg) singur. Interesant este și faptul, că o pompă de foc, de care era trebuință la un foc escat la moara de scoarță nu s'a putut folosi fiind înfundată cu nășip și petricele. Anton Kleeberg încă era unu din cei ce aveau să lucre cu pompa amintită.

Cu tocul din moara de scoarță stă în legătură posibil și răpirea cuțitului aflat sub podul de lângă spitalul civil. Să dice, că cel ce a luat cuțitul avea un copil în brațe, pe care i l'a predat unei femei de lângă el. Legenda, că omul de cestiune s'ar fi fost avocatul Rudolf Marlin, nu e basată, pentru că densusul în ziua înmormântării victimelor era la o pertractare în Noerich.

Rudolf Marlin susține sus și tare, că nu e vinovat și afirmă, că Kleeberg l'a pârțit, ca să-și ușureze pedeapsa sa. În timpul comiterii omorului, se afla în birtul, în care mergea de regulă, pe la 8 1/2 oare a eșit din el și după obiceiul seu s'a întors câtră 9 oare earăș, și a ramas acolo cât a ținut focul. — De altă parte Kleeberg espune cu deamăruntul toată țesătura crimei. Astfel mărturisește el, că Rudolf Marlin la prima încercare nesuceasă de omor (16 Februarie), când au eșit Robert Marlin și Kleeberg din casă petrecuți de Dr. Friedenvanger până afară, a stat sub poarta dela casa lui Löv și că cănele a sărit pe stradă la el, l'a lătrat, până ce l'a chemat înapoi Dr. Friedenvanger. O investigațiune cu tact și scrupulositate va storce din gura ucigașilor fasonarea asupra tuturor crimelor comise de densusii. Vom vedea!

Varietăți.

* (Convocare) În înțelesul apelului onorabilului comitet electoral permanent al partidei naționale române din Sibiu dno 10 Februarie a. c. avem onoarea a invita pre toți alegătorii români din comitatul Făgărașului la o conferență electorală, care se va ține *Vineri în 4 Aprile 1884 st. n.* 11 oare a. m. în hotelul „Paris“.

În deosebi sunt rugați toți preoții, învățătorii, notarii, primarii comunali cu un cuvânt toți inteligenți români din orașul și comitatul Făgărașului nu numai să se înțăpșeze dară a îndeamna și pe alți alegători să participe în număr cât se poate de important la proiectata adunare electorală.

Națiunea română n'a avut dela 1865 încoace nici odată mai mare lipsă de fii ei credincioși decât în momentul de față. Deci e de dorit că nici un alegătoriu român să nu absenteze dela conferența electorală din 4 Aprile.

Programa conferinții.

1. Constituirea clubului electoral.
2. Alegerea subcomitetelor pentru ambele cercuri electorali.

Desbaterea altor propuneri față de alegerile viitoare.
Făgăraș în 19 Martie 1884 st. n.

Comitetul clubului alegătorilor români al Comitatului Făgărașului.

A. Micu, I. Roman, I. Duvlea,
președinte. secret. membru com.

*) Rectificare). Foița din numărul trecut o am reprodus după „Românul“. Ceia ce se notează pentru evitarea de neplăceri.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Dare de seamă

asupra broșurei „Aretarea despre spitalul din Baia de Criș din anul 1882, de Dr. Andreiu Adam dr. de medicină și de chirurgie etc. tip. la Adolf Hirsch în Deva 1883“.

(Urmare.)

Cu permisiunea redacțiunii voiu continua încă puțin, ca să vedem încât autorului i-a succedat a afla cauzele morbului syphilis — și în genere a decreșterii poporului din cele 3 cercuri ale Zarandului.

Ad. p. 1. Este adevărat că comunele situate în locuri baltoase (mustoase cum dice traducătorul) sânt cercate de morburile syphilis, tot astfel însă și de alte morburile.

Atari comune însă sânt puțin în Zarand, căci pozițiunea locurilor este muntoasă peste tot. Aerul se curăță ușor de miasme. Astfel locul mai puțin ar fi cauza morbului syphilis, și a altor morburile.

Eu din contra cred că casele cele striute, nevărute, locuite de câte 8—10 persoane ar fi una din cauzele morbului syphilis. Te enprinde mirarea călătorind prin Zarand și vedend locuințele — casele — poporului preste tot mici scunde cu nesce feresci, încât abia îți întra capul. În lăuntru casei un pat cu 2—3 perini și câte o laviță lungă. De altă parte apoi vești grajdul și șura economului spațioase încât ai putea se bagi două trei case. Se vede că timpurile trecute când sermanului popor român i era ertat a-și pune ferestre numai din burduf de oaie, au lăsat urme neșterse. Poporul în nesciința sa necondus de nime când își edifica casele, le face tot după mustră veche ruginită deși lemne din ce se face — har domnului — în Zarand se află destule. Aici ar avea teren preoții învățătorii, și comitetele comunale — în specie — ca să se întrevină, decâte ori edifica cineva în comună.

Ad. 2. Că oamenii miseri, cari vara merg la lucru ar aduce contagiul la case și în familie, s'ar putea admite atunci, când cei reîntorși s'ar visita îndată sau când cei întrați în spital ar mărturisii-o aceasta.

Și apoi să vedem, unde merg Zarandeni la lucru?

Ei merg în ținutul Mureșului prin Banat, și o parte trec chiar și în România, între maghiarii de pe pustele Ungariei nu călătoresc Românii Zarandeni. Și apoi în aceste ținuturi morburile syphilitice sânt rari. De altmintre poporul merge vara la lucru, și acest anotimp nu favorizează mult morburile venerice, din contra prin scaldă se curează mulți. Și apoi încă una, când mucesce țereanul din țării și până în seară nu-i mai vine timpul și pentru fapte imorale.

Ad. 2. Este adevărat că fiind steril pământul, capii de familie părăsindu-și vetrele lor, ușor poate intra immoralitatea în familie și prin ea morburile venerice de unde mai târziu provine și syphilis.

Ad. 4. Este un adevăr pe carele însu-mi mi s'a dat ocaziune al constata. Am îndreptat mai mulți înși la spital.

Ad. 5. Beția. Aceasta este izvorul principal după opiniunea mea — a morburilor venerice, a syphilisului. A nu merge în cârcimă, a nu bea, în Zarand cineva este considerat de om debil — slăbănog — din contra a bea cu „părachile“ până nu mai vești calea pe unde să mergi a devenit o virtute. Morbul beției s'a generalizat binișor și la inteligență. Ei dar unde nu beau oamenii?

Așa e. Am călătorit în ținutul Clușului, tot ținutul Mureșului, Tărnavelor, apoi în fundul regiu, dar nu am vedut nicăiri morbul beției așa înrădăcinat ca și în Zarand. Și oare pentru ce? În tot ținutul Zarandului se produc multe poame, mere etc. Toamna mai fie-care om face vinars. Astfel avend fie-care, bea fără a întreba pe cineva. Asta ține până prin postul Crăciunului începând de prin August. Acum începe arēndașul cu de al seu. Aci să ivesce reul mai întâiu.

Este o datină blăstemată mai în tot Zarandul.

Poporul în zilele de sərbătoare, și Dumineca se adună în cârcimă. Aici joacă, aici își petrece. Aici vine blăstemul lui Dumnezeu asupra lui. Joacă tineretul și bea, joacă femeia și bea, și ace sta ține până cătră mezul nopții, în sərbători până în ziua. Am avut ocaziune a vedea familii întregi din popor, petrecânduși până la ziua — în sərbătorile Crăciunului — în cârcimă. În ținutul Mureșului de mijloc apoi în ținutul Secașului am vedut datina frumoasă.

că îndată ce trage Dumineca seara la vecerne*) tineretul cu deosebire femeile, fie-care să întoarnă la casa sa.

Este raritate după apusul soarelui a mai vedea vre-o fată la locul de petrecer. Și apoi nici nu-și petrec tineretul în birt, ci vara joacă sau în mijlocul satului, sau la case private. A vedea fete sau femei măritate bete de vinars este o raritate, și merge lucrul a poveste din sat în sat.

Nu așa în Zarand. Meargă cine-va în Halmagiu, Baia de Criș, Brad sau Băiția, în zilele de mărturie, sau la sărbători, și va vedea pe femei stând beată lângă bărbatul seu — așa poate vedea dela 30—40 părechi. Beau

femeile alătura cu bărbații în cărcimă ziua și noaptea se începe corupțiunea. Aici își au începutul morburile venerice, cari pe urmă devin în morb syphilitic. Na va nega nimenea că în beție își au începutul morburilor venerice.

Vine apoi nesciința. Morbul veneric se ascunde, până ce familia întreagă se infectează, sau apoi fiind cineva june sau jună comunică morbul mai departe.

(Va urma.)

*) În Zarand vecerne se ține numai la Crăciun, Paști și Rusali — preste tot.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 Martie n. 1884.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	122.25	122.20
Renta de aur ung. de 4%	92.—	92.10
Renta ung. de hârtie.	88.60	88.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	85.10	95.50
II emisiune de ob. gațiuni de stat dela drumul de fer oriental ung.	116.50	116.60
Datorie de credit austr.	79.80	79.80
Galbiu	5.68	5.70
Napoleon	9.61½	9.60
London (pe polița de trei luni)	121.45	121.50

Anunțiu.

Am onoare a atrage atențiunea On. public asupra **depositului meu**

de încălțăminte

provădit acum de curând **cu tot felul de păpuși** pre lângă prețul cel mai moderat.

Mihael Bachholzky,

[697] 1—3 păpucariu.
Sibiu, Rosenanger Nr. 16.

Acușițiune rentabilă.

Pentru **vândarea de losuri pe lângă solvirea lunară** pe baza legii de **quotă din 1883**, se caută persoane solide și harnice, fie de ori ce clasă. Oferitele sânt a se trimite la

Societatea principalei zaraferii în Budapesta.
[696] 2—3

MORBURI SECRETE

le vindec pe baza experiențelor celor mai nouă științifice, chiar și în casurile cele mai desperate, fără de conturbare în ocupațiune. Deasemenea și urmările cele mai rele ale **pecatelor secrete din tinerete (onania), destrucțiunea nervilor și impotența.** Discrețiune cât se poate de mare. Ne rogăm pentru raport detaiat despre morb. [645] 13

Dr. Bella,

membre la societăți științifice etc.
6, Place de la Nation 6. — PARIS.

Cele mai bune

Clavire de Proksch

cu prețul de

400 fl., 500 fl., 580 fl.

și garanție pentru întreaga **Transilvania** se află exclusiv numai la

depositul lui Heldenberg în Sibiu.

Epistole sânt a se adresa francate.

Unele păreri dela artistii cei mai renumiți despre aceste clavire ale lui Proksch.

Spre marea mea uimire în escentul fabricat a domnului A. Proksch am aflat clavire de prima calitate și frumsețe, cari în ce privește poezia t nului și modul perfect de executare fin concurența cu cele mai renumite produse de acest soi. Mi place a crede, că aceste fabricate escentente — de un preț cu totul moderat în timpul cel mai scurt se vor lăși tot mai tare, și bucuria mea cea mai mare va sta în acela, dacă voi pute contribui și eu la popularizarea lor.

(677) 5 **Sofia Menter-Popper,**
pianista curței ces. reg. aust.

Elegantul D-tale clavier mi-a sosit eri, și me aflu ndemnat a-și comunica, că frumseța tonului lui a pus pre toți în uimire

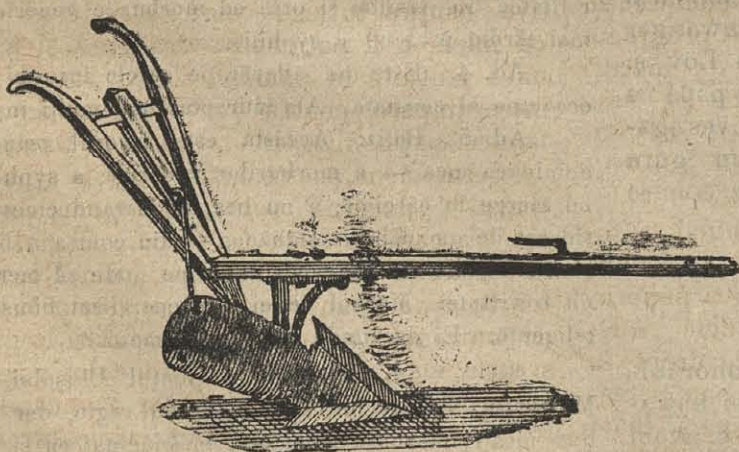
Gustav Walter,
artist la opera ces. reg.

Clavirul firmei Proksch, pe care avui ocașiune ea a'l auzi astăzi, este unul dintre cele mai bune instrumente, ce am auzit până acuma.

Jules de Schwert,
Virtuos de curte al Maiestăței Sale împăratului din Germania.

Raportul esposițiunei imp. din Gratz

Constatăm cu satisfacțiune, că clavirele espuse de această firmă au atras asupra lor deosebit interes. La locul prim se distinge un clavier mic de sistem american cu coșeris negru de tot elegant. Tonul lui era brillant și conserva sunetul frumos în toate pozițiile. Preste aceasta executarea era egală și de tot corespunzătoare. Instrumentul al doilea era un pianino de sortă mai mică, înse asemenea celui dintâi și el avé tonuri de tot frumoase, executare lesnicioasă și ajustat cu eleganță. Etablimentul în ce privește tehnica stă la nivelul timpului nostru; și de di câștigă mai mare importanță, și în cercurile competente se bucură de recunșcință măgulitoare.

În toamna anului 1883 s'a ținut la **Aind**, o esposiție de unelte și mașini agricole, însoțite de o concurență în pluguri. Cu această ocașiune, **unelte și mașinile** subscrisului au dobândit 4 medalii și 5 diplome, în deosebi

Plugul meu schimbătoriu,

din cauza mersului ușor (cerând cu 62 chilo mai puțină putere de tras de cât plugurile schimbătoare din celelalte fabrici), a reușit întâiul premiu o medalie de stat și alta din partea reuniunei.

Aceste pluguri schimbătoare foarte trainice și bine întocmite le vând deocamdata cu prețul de câte **8 fl.** loco fabrica mea.

Sibiu, în Faur 1884.

Andrei Rieger,
Fabrică de unelte și mașini agricole.

[694] 2

[687] 3—5

A. G. Öszy,

fabricant de casse,
în Sibiu, Neustift Nr. 9,
recomandă ca fabricat propriu

Casse de bani și cărți

construite de densus însuși astfel încât **nu se pot descuia decât numai prin cumperătoriul inițiat,**
solide și sigure contra pericului de foc și de spargere,
în forme și mărimi diverse, cu prețurile mai eține decât în alte fabrici.

CASSELE
se pot vedea în susnumitul **local de fabrică** de cătră toți câți doresc a reflecta.

Zambach și Gavora.

Fabrica de vestminte și recuisite bisericesci
de rit catolic și grec. [555] 24—30

în Budapesta, strada **Vațului, Văczi uteza Nr. 17.**

Felon sau Odăjdii Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate felurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebni-ca, cădelnițe, pacifical, candelile de altar, policandre pentru bisericii, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc prompt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Cărți bisericesci, literare și scolare.

Dela
TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ ÎN SIBIU
strada Măcelarilor Nr. 47
se poate procura:

Portretul fericitului arhiep. și metrop. **Andrei** bar. de **Saguna** în mărime de 50 × 66 cm. Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Portretul Esc. Sale arhiep. și metrop. **Miron Romanul.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul P. S. domnului episcop al diecesei Caransebeșului **Ioan Popasu.** Prețul 1 fl. 20 cr., cu trimiterea francată 1 fl. 30 cr.

Portretul marelui mecenate **Emanoil Gojdu.** Prețul 1 fl., cu trimiterea francată 1 fl. 10 cr.

Condice scolare: Registrul, Matricula scolarilor, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr.; Catalog de clasă legat din 10 coale 35 cr., din 15 coale 45 cr., din 20 coale 55 cr.; **Chronica scolară,** Protocol de clasificatiune, legat din 50 coale à 1 fl. 50 cr. — **Consemnarea pruncilor obligați a frecuenta scoala,** Conspect despre absentii, Conspect sumaric despre absentii scolarilor pentru protopresbiteri, coala à 2 cr.

Instrucțiunea pentru manauarea condicelor scolare 20 cr.

Litere mobile pentru mașina de cetire, după ortografia fonetică, 145 bucăți. Prețul 2 fl. 50 cr.

[679] 3

Catalogul cărților gratis și franco.

Comandele se efectuesc numai prelungă rambursă (*Nachnahme, Posta felvétel*), computând 40 cr. pentru pachetare.

O înlesnira mare la comande mai mici sânt asigunațiunile postale, cu cari se poate trimite suma pentru cărți comandate, adaugându-se și porto postal.

Tipărituri pentru protopresbiteri și parochi.